

ОСВІТЯНСЬКІ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ДИЗАЙНЕРА ІНТЕР'ЄРУ

Н. Трегуб

*Харківський художньо-
промисловий інститут*

Харківський художньо-промисловий інститут, маючи глибокі класичні традиції станкового мистецтва, є культурно-мистецьким центром Слобожанщини. Його відкриттю у 1921 р. передувало заснування класів малюнку, живопису та архітектури (1767 р.), створення у Харківському університеті кабінету “изящных искусств” (1805 р.), організація міської (на базі приватного закладу М.Д.Раєвської-Іванової) художньої школи при Художньо-промисловому музеї (1896 р.) і, нарешті, Художнього училища (1912 р.). З 1963 р. тут здійснюється підготовка дизайнерів, художників-монументалістів, графіків, скульпторів та “режисерів” предметно-просторового середовища - проєктантів інтер'єру. “Інтер'єрник” - це ланка, якої бракує у вищій освіті архітектора.

Програми МВХПУ (к.Строгановське) довго служили “кліше” для складання учбових планів ХХПІ. Спеціальність “Інтер'єр та обладнання” ХХПІ - це компактна модель структури Строгановки. Випускник-фахівець ХХПІ - це симбіоз дизайнера предметно-просторового середовища та художника декоративного мистецтва, який володіє ремеслом живописця, гончара, вітражиста, текстильника та деревообробника. Звідси й поліфонічність учбових завдань та дисциплін. Порівнюючи методичні напрями кафедр “Інтер'єр та обладнання” ХХПІ, Львівської Академії мистецтва та Московського художньо-промислового інституту ім.Строганова можна побачити, що харківська школа при формоутворенні інтер'єру робить акцент на декоративному мистецтві та дизайні обладнання, московська - на архітектурі, львівська - на меблях. Труднощі “інтер'єрної” освіти зумовлені тим, що мистецтво - це не проста сума знань, “голих правил” (за висловом В.Гропіуса), це винахідництво, тому можна лише посвятити в “ази” цієї професії, розкрити методи творчого мислення, розвинути візуальні здібності учня до придбання ним гостроти бачення.

Системи освіти деяких архітектурних та художніх ВНЗ Заходу (Політехнічної школи в Брно, Вищої школи архітектури Турне,

Вищої Школи “красних” мистецтв у Парижі, Вищої школи творчості в Ульмі) підтверджують велике значення першого року навчання, де основним аспектом є просторова композиція та виконання серії вправ з аналізу. Плодотворність “безпредметного методу” викладання композиції підтверджується і Московським архітектурним інститутом, де набув розвитку “Психо-аналітичний метод” М. Ладовського (20-ті р.р., ВХУТЕМАС) до кольорового моделювання архітектурного простору (П. Ревякін, А. Єфимов, Я. Виноградов). Р.Порро, що побудував художні школи в Гавані, в системі підготовки проєктантів виділяє три напрями: загальну культуру, яка повинна давати елементи та зміст творчості, технічну освіту, яка дає засоби, та виховання художника-творця. Порівняльні дані щодо 16 учбових архітектурних та художніх закладів США, Австрії, Німеччини, Великобританії, Швейцарії, Бельгії, ПАР, Фінляндії (1969 р.) свідчать про те, що важливими теоретичними курсами є: теорія архітектури, історія архітектури, мистецтва та матеріальної культури, прикладні дослідження, Засіб оцінок - журі, колективне обговорення, критика, персональна оцінка та оцінка педагогом.

Наукові дослідження методик освіти дизайнерів та архітекторів ще фрагментарні (дисертація О. Бойчука про Вищу школу мистецтва та дизайну в Галле).

“Інформаційний вакуум”, що склався, дав поштовх для енергійного розвитку “етнокультурного вектора” досліджень історії архітектури та мистецтва, для самоосвіти, але повноцінний розвиток художньої освіти неможливий без знання “інтеркультури”. Інформація, яка здобута через міжнародні промислові виставки в м.Києві (“Склопром-91”, “КонстрУкраїна-92”), не компенсує відсутності у бібліотеках вузів зарубіжних сучасних періодичних видань.

Реформуванню дизайн-освіти буде сприяти створення умов для відновлення регулярних професійних методичних та наукових контактів з аналогічними за профілем школами країн СНД та Заходу, а також поширення наукових досліджень з методології та психології вищої архітектурно-художньої освіти, ретельний аналіз зарубіжних систем навчання.